

יד:

עין משפט
גר מצוה

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

מסורת הש"ס

ארבעי קמייאת דלא מייתי ליה לדי קרבן בו. וזה הגירסא עיקר וכן נראה לקונטרס אע"פ שפ"ה ברש"י מסכת שבת (ק"ד ג. ושם) הנהו דלחו לדי חיוב טהלת קחשיב דיינו העקריות לא קריא מדי דהסם מיירי בזה עוקר זה מניח ובהנחה אין המניח יכול לנא לדי חיוב טהלת אבל העוקר היה יכול לנא לדי חיוב טהלת אם היה גומר הנהלה אבל הכא נדיעה דלשונה לא נחמיב ונדיעה האחרונה נחמיב:

זיל קרי בי רב הוא. והו כמו שם כלן ידיעה שהיה לו לשאל כיון שדבר זה ידוע למתוקות אבל שרן דמטמא נכדעשה דנסמון אין ידוע אלא לתלמידים ואל"ת חיפוק ליה ידיעה נבית רבו כשלמד לזכ מטמא וי"ל כגלה למד אלא ראה שהעולם נזהרים ולא דיע מצוה א"י למד ולא הבין בין לזכ לפירע מעולם ועוד יש לפרש זיל קרי בי רב הוא כלומר הרי ע"כ למד נבית רבו שלכ כמיב כפרסה ובתיקון שנסנה ליכא לאקומה כיון שידוע דמד מינייהו מטמא:

ונעלם סמנו פקום מקדש מהו. לפי מה שפ"י דחשיב ידיעה מה שהיה לו לשאל לרין לפרש דכונן הכא מיירי שאין מני ליסאל היכן מקומו ומ"מ נקט בן בגל לפי שבני א"י רגילין להכיר יותר יש מימה אמאי לא חשיב כן ונעלם מכלל ידוע כמו ונעלמה מעיני כל מי (לוינ כח) דגבי תורה:

או דלמא כיון דפקומו לא ידע ליה העלמה היא. פ"י בקונטרס דלא דמי לדיעה בית רב דהתם ידע ששרן מטמא וכשנגע (ו) בשרן לא מוכר לו שלמד שהיה טמא נגייעה וזו משמע דלא הוה ידיעה בית רבו ידעה א"כ ידע שנתע נגייעה שנגע בשרן ולעיל בפ"ק (דף ה.) דפרין ומי איכא דלית ליה ידיעה בית רבו ומני משכחת לה בתיטוק שנסנה כיון הנכריס ה"מ לשנויי כגון שלא ידע שנתע נגייעה שנגע בשרן:

פנימית וחלוטה מפרש בגמרא [טו:]; ונאלתה ונשרפת נמי מפרש בגמרא [טז:]; נעמה בעזרה. וידע שנטמא: **השחוסה**. בהעלם זה: או ששהה כדי **השחוסה**. בגמרא [טז:]; מפרש שיעורא: או שכלי כצ'רוכס. שאלו לו דרך ארוכה שיש קלמה היומנו לאלת: **חיוב**. ואפי"ל לא שהיה מחלה. ושיעורין הללו הלכה למשה מסיני הם נמי שנטמא בתוך העזרה: **בקררה פטור**. היכא דלא השחוסה ולא שהה: זו היא. טומאה שאירעה על עשה שגנדה עזרה: זו היא **מלום עשה שנקדש**. דיש כלן מלות עשה וישלחו מן המחנה וגו' וכל טמא נלפס (במדבר ה:); שאין חיובין עליה. בית דין פ"ר בהוראה ולא כהן משית כדמפרש בגמרא [יז:]; ואילו היא **מלום עשה שגנדה כו'**. אידי דתנא בהריות (דף ט:) אין חיובין על עשה שנקדש אבל חיובין על עשה שגנדה קמי הכא לזו היא מלות עשה שנקדש ואילו היא שגנדה: **היה משמש עם הטעורה**. היינו דומיא דעשה שנקדש שאירעה לו הטומאה משנא שגנדה לדי כניסה: ואמרה לו **שעמא**. עכשיו ופירש מיד בקושי האכר: **חיוב**. אלא יעמוד בלא דרישה עד שימות האכר ויפירש בלא קושי וזהו עשה ונגמרא [יח:]; ילף לה: **בשרן ונעלם**. או כגנלת שרן טמא ונעלם ממנו (ויקרא ה:); **ר' עקיבא אומר כו'**. בגמרא [יח:]; מפרש מאי בנייהו: **ג' ה"ג אמר רב פפא** לעולם תמני הויין וארבעי כפרייהא דמייסין ליה לדי קרבן קחשיב כו'. ידיעות אחרונות מודיעות איתו שחטא. ואית דגרסי ארבעי קמייאת דמייסין ליה לדי קרבן קחשיב וי"ל נראה לי לדי"כ מאי איכא דלמרי אס מפני שנוי הטעם אין דרך הש"ס לומר כן ולא ישאל אחריו מאי בנייהו: **ארבעי כפרייהא**. ידועות שנסוף איתנהו בכל המורה שאין אדם מניח טהלת א"כ נודע לו שחטא: **ארבעי קמייאת**. ידיעות שנתחלה: **ליסנהו בכל הסורה**. שהיולכ חלנ כשנגע אפילו לא נודע לו על חמיה זו מעולם שהיה חלנ ולאחר אכילה נודע לו חיוב: **נעלמו ממנו הלכות טומאה**. כשנגע בשרן ידע שנגע בשרן אבל אינו יודע שהוא טמא: **אי שרן טמא**. כגון הכז והלטהה שדומין לפירע וסבור שאינו מטמא: **זיל קרי בי רב הוא**. מיתוקות של בית רבן קורין החולד והעכבר והכז (ויקרא יח) הלכך אין זו העלמה יש כלן ידיעה שנתחלה וכשאלל את הקדש נעלמה ממנו נגייעה ראשונה יש כלן ידיעה שנתחלה והעלם אחריה ולכשודע לו בסוף יהא חיוב: **ידיעה היא**. ידיעה שנתחלה יש כלן: **העלמה היא**. ואין ממנו מקדש נמי שהכיר בו כבר קאמר: **הא לא בני ידיעה שנתחלה**. כדלמרינן בשלתי פירקין (דף יט:); **אליכא דרבי**. דלמרי או **דלמא כיון דמקומו לא נודע לו**. מעולם אין כלן ידיעה שנתחלה: **או דלמא כיון דמקומו לא נודע לו**. מעולם אין להכיר כהוה טמא נגייעה זו הסם קאמרין כיון שלמד שהנוגע בשרן טמא זה ידע שנגע אין זה העלם אלא זה לא ידע מקום מקדש מימיו אין כלן ידיעה בית רבו: **מ"מ**. דכעין כל הני לתוספת עזרה: וכן

רבינו חננאל

ומקשי רב ספא הא שיש ידיעות הן. ידיעה מקדש ונעלם סמנו שהוה מקדש ובה מתוכו א"כ ידיעה נבית רבו כשלמד לזכ מטמא וי"ל כגלה למד אלא ראה שהעולם נזהרים ולא דיע מצוה א"י למד ולא הבין בין לזכ לפירע מעולם ועוד יש לפרש זיל קרי בי רב הוא כלומר הרי ע"כ למד נבית רבו שלכ כמיב כפרסה ובתיקון שנסנה ליכא לאקומה כיון שידוע דמד מינייהו מטמא:

ונעלם סמנו פקום מקדש מהו. לפי מה שפ"י דחשיב ידיעה מה שהיה לו לשאל לרין לפרש דכונן הכא מיירי שאין מני ליסאל היכן מקומו ומ"מ נקט בן בגל לפי שבני א"י רגילין להכיר יותר יש מימה אמאי לא חשיב כן ונעלם מכלל ידוע כמו ונעלמה מעיני כל מי (לוינ כח) דגבי תורה:

או דלמא כיון דפקומו לא ידע ליה העלמה היא. פ"י בקונטרס דלא דמי לדיעה בית רב דהתם ידע ששרן מטמא וכשנגע (ו) בשרן לא מוכר לו שלמד שהיה טמא נגייעה וזו משמע דלא הוה ידיעה בית רבו ומני משכחת לה בתיטוק שנסנה כיון הנכריס ה"מ לשנויי כגון שלא ידע שנתע נגייעה שנגע בשרן ולעיל בפ"ק (דף ה.) דפרין ומי איכא דלית ליה ידיעה בית רבו ומני משכחת לה בתיטוק שנסנה כיון הנכריס ה"מ לשנויי כגון שלא ידע שנתע נגייעה שנגע בשרן:

תורה אור השלם

1. או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בגבלת דבר טמא או בגבלת בדיקו טמא או בגבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם. ויקרא ב ב

2. או כי יגע בגטאות אדם לכל גטאות אשר ישקט בה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם. ויקרא ג ג

3. בכל אשר אני מראה אותך את תבנית העשןן ואת תבנית כל בלי וכן תעשה. שמות כה ט

הגהרות הב"ח

(ב) תוס' ד"כ או וי' וס' שנגע ידע שנגע בשרן ולא נכח:

גליון הש"ס

נפ' שציאתי הנאה לי בבחיאי. עין נתי' ס' מונה למחוט דף נ' ע"כ ד"ה ופולגא דכחל:

מוסף רש"י

על העלם שרן. שנטמא ידע ונשנה שנתע נעלם ממנו טומאה. חיוב (כח:). ואינו חיוב על העלם מקדש. אס כשנטמא למקדש וזכר לטהרות ונעלם ממנו מקדש ונכנס. שאינו סבור שזה מקדש ויכילתו טמא, פטור ונשם. ידיעת בית רבו. שלמד נבית רבו (ועי' ה.).

רבינו חננאל (המשך)

הפרק ואמר לא צריכא ישמעאל ור' עקיבא רבי מפרשי בראש הפרק הראשון: **בתנאי** אחד נכנס לעזרה ואחר נכנס לתוספת העזרה שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ובנביא ובאורים ותמים ובסנהדרין של כשעים ואחד ובשתי תורות ושיר וכו': מנהיג מילי אמר רב שימי בר חייא דאמר קרא ככל אשר אני מראה אותך וגו'

א) מלת את מיותרת ואלו מפרשין כן וי"ל גם השקלא דמכיר נבי' שאל.